שמאי

אמר כל הנשים °דיין שעתן הלל אומר מפקידה לפקידה ואפילו לימים הרבה וחכ"א לא כדברי זה ולא כדברי זה ˣאלא מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה ומפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת ᵇכל אשה שיש לה וסת דיה שעתה ʸהמשמשת בעדים הרי זו כפקידה וממעטת על יד מעת לעת ועל יד מפקידה לפקידה כיצד דיה שעתה היתה יושבת במטה ועסוקה בטהרות ופרשה וראתה היא טמאה והן טהורות אע"פ שאמרו מטמאה מעת לעת ʾאינה מונה אלא משעה שראתה: **גמ'** מאי טעמיה דשמאי קסבר העמד אשה על חזקתה ואשה בחזקת טהורה עומדת והלל כי אמר העמד דבר על חזקתו היכא דלית ליה ריעותא מגופיה אבל איתתא כיון

(לקמן טו. שבת טו. עדיות פ"א מ"א) (עדיות פ"א מ"ב לקמן ד:)

שמאי אומר כל הנשים דיין שעתן. אם ראתה דם די לנו אם מטמא תרומה וטהרות שנגע בהן משעת ראייה ואילך ולא אמרי' כי היכי דהשתא אשתכח דם בבית החיצון אי הוה בדקה נמי מקמי הכי הוה אשתכח וכותלי בית הרחם העמידוהו וקיימא לן בפ' יוצא דופן (לקמן דף מ.) כל הנשים מטמאות בבית החיצון: מפקידה לפקידה. בדקה עצמה באחד בשבת ומצאתה טהורה וליום רביעי בדקה ומצאתה טמאה חיישינן ומטמאה מספק כל הטהרות שנתעסקה בהן משעת בדיקת אחד בשבת דשמא עם סילוק ידיה ראתה וכותלי בית הרחם העמידוהו: ואפי' לימים הרבה. בין בדיקה ראשונה לשניה מטמאינן כל הטהרות שנתעסקה בהן בינתיים אבל הנך דמקמי בדיקה קמייתא טהורות דהא כשבדקה עצמה מצאתה טהורה: לא כדברי זה. שהחמיר יותר מדאי דודאי כולי האי ימים רבים לא מוקמי ליה כותלי בית הרחם: ולא כדברי זה. שהקיל יותר מדאי: אלא מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה. שאם יש ימים הרבה בין פקידה לפקידה לא מטמאינן להו לכולהו טהרות דביני וביני אלא אותם שנתעסקה בהם מאתמול בשעה הזאת וטעמייהו דרבנן מפרש לקמן (ד:) בגמרא. נמצא מעת לעת ממעטת זמן מפקידה לפקידה: ומפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת. שאם היה זמן מפקידה לפקידה מועט מזמן מעת לעת הולכין אחריו להקל כגון בדקה עצמה שחרית ומצאתה טהורה וחזרה ובדקה ערבית ומצאתה טמאה דאמרי' לקמן במתני' (דף יא.) פעמים צריכה להיות בודקת שחרית ובין השמשות לא מטמאינן טהרות של ליל אמש דהא בדקה שחרית ומצאתה טהורה וליכא למימר דהוי דם מאתמול בהאי שעתא אלא הנך טהרות דמבדיקת שחרית ואילך מטמאינן דהיינו מפקידה לפקידה: על יד. על כח מפקידה לפקידה הוא בא וממעטו כמו פוסל על ידו דיבמות (דף ט.) וכן הרבה: כל אשה שיש לה וסת. קבוע ג' פעמים ובדקה בשעת וסתה ומצאתה טמאה: דיה שעתה. וליכא למימר דמעיקרא הוה התם דודאי אורח בזמנו בא: המשמשת בעדים. שבדקה עצמה בעד דהיינו בסדין קודם תשמיש ולאחר תשמיש: הרי זו כפקידה וממעטת על יד כו'. ואם ראתה דם אחר כך בבדיקת ערבית והיא שמשה בלילה בעדים לא מטמאינן טהרות דמבדיקת שחרית עד תשמיש שהרי קודם תשמיש בדקה ומצאתה טהורה וליכא למימר מקמי הכי הוה אלא הנך דמתשמיש ואילך טמאות: אף על פי שאמרו כו'. אשאין לה וסת קאי: אינה מונה. ימי נדה אלא משעה כו': **גמ'** העמד אשה על חזקתה. שהרי מספק אתה בא לטמאותה לענין טהרות דקודם ראייה ספק הוה לה דם מקודם לכן ספק לא הוה הלכך העמד אשה על חזקתה שהיתה קודם ראייה כשנתעסקה בטהרות אלו: כגון ספק לא נגע לי"נ דהתם לאו משום חזקה הוא דהא ספק טומאה ברשות הרבים טהור דהיינו ספק נגע הלכתא גמירי לה*:

*) [חולין ט:]

מעת לעת · (א) מפרש בגמ' דתולין לא אוכלין ולא שורפין ודוקא לקדשים או לתרומה אבל לחולין לכ"ע ד"ה טהורה דאוקמא לה בחזקת טהרה וא"ת מאי שנא מכל ספק טומאה דברה"י טמא ודאי אף לחולין ולא מוקמינן בחזקת טהרה משום דילפי' (לקמן דף ג:) מסוטה מפרש בגמרא לר"ש אי מה סוטה טמאה ודאי ברה"י אף הכא טמאה ודאי ומשני שאני סוטה דאיכא רגלים לדבר משמע דלרבנן דאמרי ברה"י טמאות אתי שפיר וטעם דהכא לריעותא לא הולכך אלא לטמא אפילו ברה"י וי"ל דלא ילפינן מסוטה לטמאה למפרע ולכך בטומאה דמעת לעת מוקמינן לה אחזקתה וא"ת במעת לעת דקיל טפי מאחר טומאות כדפרישית אמאי החמירו בו לטמאה אף ברה"י ובכל שאר טומאות אמרינן ברה"י ספקו טהור כדמוכח במתניתין דקאמר והלל כי קאמר אוקי מילתא אחזקתה כגון ספק נגע ספק לא נגע אבל במעל"ע כו' ולא אמרינן אוקי מילתא אחזקתה אלא ברה"י אלמא במעת לעת אף ברה"י טמא וכן לקמן (דף ה:) מוקי מתני' בשטהלין אותה חברותיה במטה אע"ג *דאו לאו תלתא והוי ר"ה כדמוכח בריש שני נזירים (נזיר נז.) ואפ"ה במטה טמאה ואע"ג דיש לדחות כגון שהכילה מפסקת בין נדה לחברותיה אין נראה דבהדיא יש בירושלמי דמנעה ברה"י מטמא במעת לעת וי"ל דאף ברה"י לא נטהר בקדשים משום חזקת טהרה כיון דאיכא ריעותא מגופה ואע"ג דמסוטה ילפינן לטהר ברה"י אפי' היכא דליכא חזקה (ב) כמו שאפרש לקמן הכא לא ילפינן מסוטה שאשה שראתה עכשיו ודאי טמאה היא ולא גמרינן מסוטה לטהר ברה"י אלא כמו ספק נגע ספק לא נגע שנכנס עתה בספק דומיא דסוטה ומיהו בדבר שאין בו דעת לישאל טהור במעת לעת דלקמן מקשינן אמתני' דבר שאין בו דעת לישאל הוא ומוקמינן בשחברותיה טפלות אותה במטה והיינו משום דדבר שאין בו דעת לישאל לא גמרינן מסוטה *אלא גמרינן לטהר מדרב גידל דאמר רב גידל (סוטה דף כט.) כתיב והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל הא ספק טהור וכתיב כל טהור יאכל בשר הא ספק טמא אלא כאן שאין בו דעת לישאל כאן שיש בו דעת לישאל ובטומאת בשר קדש שייך למפרע כמו להבא ועוד י"ל דלא גמרינן מסוטה *אלא טומאת מגע ולא טומאת ראייה לכך מטמא אף ברה"ר אבל דבר שאין בו דעת לישאל טהור דבטומאת בשר קדש שייך טומאה ע"י ראיית הזב או הנדה (ג) דאסריך לאכול בשר קדש והוי בכלל כל טהור יאכל בשר (ויקרא ז) וא"ת מאי שנא דבנגע באחד בלילה (לקמן דף ד.) דמטמאין רבנן אף ברה"ר כדמוכח בתוספתא היכא דלא ראו אי מבערב משום דכל הטומאות כשעת מציאתן ואשה נמי אמרינן (לקמן דף ד.) כיון דהשכיחו בה דמים כאינה בדוקה דמיא ואמאי מטהרינן לחולין אף ברה"י וי"ל דלקמן [נמי] בנגע באחד בלילה מיירי בקדשים וכן קופה (לקמן דף ג:) דפריך הלל לשמאי איירי בקדשים דאי לאו הכי תקשה ליה לנפשיה וכן פלוגתא דחזקיה ור' יוחנן (שם) (ד) במקוה ש' דלייס מים מיירי במים שנעשו על טהרת הקדש לגוש בהן עיסת מנחות או להדיח בהן בשר קדש דבקדש דמו וא"ת ומ"ש דאמרינן בנגע באחד לצרוף ובמעת לעת אמרינן קולין דאשה נמי מיקריא במקום מציאתה דכל מקום שהיא טומאתה עמה דאי לאו הכי תקשי אשה לחזקיה דמטהר בקופה ממקום למקום וי"ל משום דלבו נוקפו ויבטל מפריה ורביה דסבור דשכיחא טומאה כיון ששורפין עליה תרומה ופרים דכה"ג אמרינן לקמן (דף ג.) והא דפריך הלל לשמאי היינו משום דלבו נוקפו לא היה לו לטהר לגמרי *אך קשה לפ"ז מאי פריך להלל ממקוה נימא משום דלבו נוקפו וא"ת אמאי מטהר שמאי טפי באשה מבקופה ונגע באחד אע"ג דמשני שמאי דאשה אין לה שוליים היינו לאוי ליגנא דאי הוה דם מעיקרא הוה אתי אבל לטהר ליכא ליה לן האי טעמא וי"ל דטעמא דשמאי משום דאשה בדוקה היא והא דקאמר כיון דהשכיחו בה דמים *כאינה בדוקה דמיא היינו להלל וא"ת לר"מ אמאי מטהר בנגע באחד ובאשה חולין וי"ל משום (ה) דמוקמה אחזקתה ואשה משום דליכא ריעותא מגופה: **והלל** כי אמר דמוקי מילתא אחזקתיה · כגון ספק נגע ספק לא נגע היינו ברה"ר כדפרישית אבל ברה"י לא מוקמינן אחזקתיה והוי טומאה ודאי (ו) ילפינן מסוטה ודוקא ספק נגע ספק לא נגע האי ודאי טמא אבל טמא שנגע באחד מן הככרות ואינו יודע באיזה מהם נגע הוו שניהם טמאים מספק ואינן טמאין שניהם בודאי דלא גמרינן מסוטה אלא דבר שיכול להיות והכא האחד טהור בודאי וכן משמע בריש שני נזירים (נזיר נז:) דקתני אמר להם אחד ראיתי אחד מכם שנטמא ואיני יודע איזה מכם מגלחין קרבן טומאה וקרבן טהרה ולא מייתי כל אחד קרבן טומאה משום דלא גמרינן מסוטה אלא דבר שיכול להיות והא דפריך התם אמאי מייתו קרבן טומאה לייתו תרוייהו קרבן טהרה דלאחד שאמר לשניהם הוו להו ג' והוי ר"ה וספקו טהור אע"ג דלאו יכול להיות שיהו שניהם טהורין דהאחד ודאי טמא וכן גבי שני שבילים בפ"ק דפסחים (דף י.) מטהרינן שניהם כשבאו לישאל זה אחר זה אע"ג שבודאי נטמא האחד התם *לאו מסוטה גמרינן אלא דמוקמינן כל אחד בחזקת טהרה כדאיתא הכא דהוי טעמא משום דמוקמינן מילתא אחזקתיה *ומיהו היכא דליכא חזקה לטהרה מטהרינן ברה"ר מסוטה כמו מקוה שנמדד ונמצא חסר דמטהר ר"ש ברה"ר דגמרינן מסוטה אע"ג דליכא למימר העמד מקוה על חזקתו דאדרבה העמד טמא על חזקתו ואם תאמר והיכי ילפינן מסוטה לטהר ברשות הרבים אפילו ליכא חזקה הא סוטה אית לה חזקת טהרה ויש לומר כיון דקינא לה ונסתרה איתרע חזקתה ואע"ג דלאו טהורה ברה"י מכל מקום איתרע חזקתה דשייך קנא סתירה בתפילה ובלילה [ובכלל]

*אף על גב דר"ש מטהר במקוה שנמדד משוטה · גי' :

*אך קשה למסכר אף כרבי' וקופה *) מטהר ר' יוחנן כרבי' וכן בנגע באחד בלילה אפילו ראוהו חי לכן נראה דטעמא דשמאי משום ביטול פרים ורביה ולהכי לא עבדינן סייג כרבי' אפי' לא כבדוק דמי' · גי' :

*) [גי' כספות]

*ומיירי כגון בי מירים דליכא למילף מסוטה וצריכי קמשה דחזקה · גי' :

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פ"ג מהלכות מטמאי משכב ומושב הלכה ד ופ"ט מהלכות איסורי ביאה הלכה ג סמג לאוין קיא ·

ב ב מיי' פ"ט מהלכות איסורי ביאה הלכה ד ופ"ג מהלכות מטמא משכב ומושב הלכה ה סמג שם:

ג ג מיי' פ"ג מהלכות משכב ומושב הלכ' ד ·

ד ד מיי' פ"ט מהלכות איסורי ביאה הלכה ג:

◆

תוספי הרא"ש

סתירה אריכא לפירוש שמא נבעלה [לבעל] וכה"ג לענין פסיחה שהיו[בתוכה] אבל שרץ ספק נגע ספק לא נגע [illegible]

תוספי הרא"ש

[illegible]

הגהות הב"ח (א) תוס' ד"ה מעת לעת מפרש בגמ' [illegible]: (ב) בא"ד כמו שאפרש לקמן [illegible]: (ג) בא"ד או הנדה דאסורים לאכול בשר: (ד) בא"ד ור' יוחנן וכן במקוה י' דליים: (ה) בא"ד וי"ל משום דמוקמה אחזקתה ואשה משום: (ו) ד"ה והלל וכו' והאי דילפי' מסוטה:

גליון הש"ס מתני' דיין שעתן [illegible]

מוסף רש"י כל הנשים. הרואות דם, דיין שעתן. לטמא טהרות משעת ראייתן ואילך (שבת טו.). מפקידה לפקידה. למפרע, בדיקה הוא, ובדקה טהורה ובדקה לסוף שבוע ומצאתה טמאה, מטמאין [illegible] מבדיקה ראשונה ואילך [illegible] שמא עם סילוק ידיה ראתה (שם). מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה. [illegible]

Torah-Box.com diffusion du judaïsme aux francophones